Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 6. Dnia 22. marca 1893. XX. rocznik.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.**

Okólnik.

Czyniąc zadość życzeniu, objawionemu ze strony Zarządów stowarzyszeń związkowych, o obniżenie cen druków, stowarzyszeniom dostarczanych — zawiadamiamy niniejszem Szanowną Dyrekcyę, że zawarłszy odpowiednią umowę z I. Związkową drukarnią, jesteśmy w możności obniżenia ceny wszelkich, przez Związek stowarzyszeniom dostarczanych druków, o 20 do 25% niżej cen dotychczasowych, ogłoszonych w Nr. 10. „Związku“ z 22. maja 1892, — a to począwszy od 1. kwietnia 1893.

Zamówienia druków i ksiąg załatwiane będą odwrotnie, (o ile roboty introligatorskie na przeszkodzie nie staną) — Spodziewamy się zatem, że Szan. Dyrekcya odtąd w druki i księgi potrzebne wyłącznie w Związku zaopatrywać się będzie.

Cennik tu dołączony dotyczy tylko Stowarzyszeń związkowych, dla osób zaś prywatnych i Towarzystw nienależących do Związku obowiązuje cennik dotychczasowy.

Dalsza treść okólnika z 22. maja 1892 pozostaje niezmienioną.

We Lwowie dnia 9. marca 1893.

Teofil Merunowicz, zastępca prezesa.

Narcyz Ulmer, sekretarz.

CENNIK.

20 arkuszy księgi likwidacyjnej	1·—	zł.
„ „ głównej	1·20	„
„ „ pożyczek (skryptowych i wekslowych	—·70	„
„ „ wkładek oszczędności	1·20	„
„ „ rejestru członków	—·90	„
„ „ kosztów procesowych	—·60	„
20 arkuszy wykazów umorzenia	—·60	zł.
„ wszystkich inwentarzy	—·60	„
„ rocznych sprawozdań	—·80	„
„ rachunków miesięcznych	—·40	„
„ protokołów szkontr miesięcznych i rocznych	—·60	„
„ skryptów	—·60	„

Do cen niżej podanych dolicza się za paginowanie lub foljowanie po 10 ct. za każdą setkę wytłoczonych numerów.

Oprawa księgi likwidacyjnej	do 400tu kartek 1·60 zł.
„ „ głównej	
„ „ pożyczek	
„ „ wkładek	nad 400ta kartek 1·90 zł.
„ „ rejestru członków	
„ „ kosztów procesowych	
„ „ wykazów umorzenia	—·70 zł.

Księga udziałowa wraz z oprawą płócienną	250	kartek	4·20	zł.
„ „ „ „ „	200	„	3·70	„
„ „ „ „ „	150	„	2·80	„
Księga kosztów administracyi wraz z oprawą pł.	100	„	1·70	„
„ „ „ „ „	150	„	2·30	„
„ „ „ „ „	200	„	3·—	„
„ „ „ „ „	250	„	3·50	„
Księga wierzycieli wraz z oprawą płócienną	100	„	1·70	„
„ „ „ „ „	150	„	2·30	„
„ „ „ „ „	200	„	3·—	„
„ „ „ „ „	250	„	3·50	„
„ reeskontu weksli wraz z oprawą			1·80	„
Terminarz polski wraz z oprawą płóc.			3·—	„
Indeks wraz z oprawą płócienną			1·35—1·90	„
„ „ „ „			2·50—3·50	„

Księgi do kopiowania 500 kartek, paginowana, z tyłu indeks 1·50 zł.

Księgi do kopiowania 1.000 kartek, paginowana, z tyłu indeks 2·80 zł.

Towarzystwo powroźnicze
w Radymnie.

Na dniu 21. marca odbyło się w sali Rady gminnej w Radymnie doroczne walne zgromadzenie Towarzystwa powroźniczego.

O godz. 11. przed południem zagaił p. Władysław Janicki, prezes Rady nadzorczej, skonstatowawszy, dostateczną ilość członków, zgromadzenie, poczem ks. Leon Pastor, dyrektor tegoż Towarzystwa odczytał następujące sprawozdanie za rok 1892.

Rok 1892 będzie stanowił dla rozwoju Towarzystwa powroźniczego z wielu względów epokę świetną; gdyż nietylko w tym roku zbyt towarów powiększył się w dwójnasób, ale także osiągło takie zdobycze, które mu rokują świetną przyszłość. Na pierwszem miejscu kładę tu: zawiązanie stosunku handlowego z instytucyami rządowemi. Tak c. k. generalna Dyrekcya tytoniu we Wiedniu oddała Towarzystwu naszemu dostawę wszelkich potrzebnych materyałów powroźniczych dla wszystkich fabryk tytoniowych w Galicyi — tak też i c. k. Dyrekcya kolei państwowych we Lwowie i Krakowie oddały temuż dostawę potrzebnych materyałów. Z instytucyj prywatnych, które weszły w stosunek handlowy z Towarzystwem, podnieść muszę z uznaniem galicyjskie akcyjne Towarzystwo handlowe, które w swym centralnym bazarze założyło skład komisowy wyrobów powroźniczych, dokąd pobrało w roku 1892 towaru za 4.000 zł. 32 ct. Dalej założono składy komisowe w bazarze miejskim w Przemyślu, Towarzystwie handlowem w Stanisławowie i Towarzystwie handlowem w Łańcucie.

I prywatni odbiorcy jak dawniej tak i w tym roku darzyli Towarzystwo swem zaufaniem — na szczególną, zaszczytną wzmiankę zasługuje na tem miejscu J. O. Książę Władysław Sapieha, który zapisał się na członka naszego Towarzystwa i złożył kwotę 1.100 zł. na udziały.

W ogóle sprzedano w r. 1892 towaru za 27.659 zł. 33 ct. podczas gdy w roku 1891 sprzedano za 15.660 zł. 98 ct. Wyrobiono materyału surowego za kwotę 11.526 zł. 2 ct. podczas gdy w r. 1891 wyrobiono tylko za kwotę 5.069 zł. 21 ct. Oprócz tego sprzedano wyrobów sieciarskich za kwotę 1.463 zł. 47 ct.

Ubiegły rok i z tego jeszcze względu pomyślnym jest dla rozwoju Towarzystwa, że w tym roku starania Dyrekcyi, co do kreowania posady instruktora ulepszonego powroźnictwa, pomyślnym zostały uwieńczone skutkiem: Wysoki Wydział krajowy na propozycyę Świetnej Komisyi krajowej przemysłowej — przysłał do Radymna od 1. stycznia 1893 instruktora w osobie p. Alberta Wegnera, który pracował przedtem po warsztatach powroźniczych w Niemczech, nadto zaś z funduszów krajowych zakupił najpotrzebniejsze przyrządy do wyrobów powroźniczych, przyrzekając zarazem dalszą pomoc, gdy tylko te narzędzia okażą się praktycznemi. Na tem miejscu Dyrekcya składa Wysokiemu Wydziałowi krajowemu i Świetnej Komisyi przemysłowej, imieniem Towarzystwa gorącą podziękę.

Ponieważ żalono się dość często, iż wyroby radymniańskie są za drogie w porównaniu z cenami kupców, handlujących wyrobami powroźniczymi, Dyrekcya postanowiła kwestyę tę zbadać dokładnie, i w tym celu zwołała ankietę, złożoną z rzeczoznawców: dwóch członków Dyrekcyi i buchhaltera Towarzystwa — z poleceniem zbadania dokładnego i sumiennego, o ile ceny dotychczasowe mogłyby być obniżone?

Ankieta za odbyła 9 posiedzeń, z których każde trwało około 8 godzin; w tej ankiecie każdy sznurek, każdy postronek brano na wagę, zastanawiano się nad ilością czasu, potrzebnego do wykonywania dotyczącego artykułu, brano wreszcie w rachubę wartość potrzebnego materyału i na podstawie tych danych oznaczono cenę wyrobów. W wielu bardzo wypadkach niepodobna było iść niżej z cenami, gdyż materyał w Towarzystwie daje się wyborowy, mimo to jednak Towarzystwo chcąc pomnożyć swą klientelę, zniżyło tak dalece ceny na rok 1893, że są one o 15 prc. przeciętnie niższe, niż ceny zeszłoroczne. Dyrekcya przyznaje, że wyroby powroźnicze w sklepach jeszcze po niższych cenach bywają sprzedawane, stanowczo jednak twierdzi, że wyroby te nie mogą być z czystego przędziwa, musi być w nich co najmniej spora przymieszka kłaków lub juty, co oczywiście nader trudnem jest do poznania.

Dyrekcya chcąc sobie zapewnić dobry towar postanowiła w roku ubiegłym wysłać członka Dyrekcyi p. Michała Gruszkę, wraz z funkcyonaryuszem magazynu w strony Sokala, Bełza i Krystynopola, gdzie najlepsze udają się konopie, a ten zawarł z hurtownikiem w Krystynopolu kontrakt na dostawę przędziwa na cały rok 1893. O ile już dziś wnioskować można, postępowanie to Dyrekcyi wyjdzie na korzyść tak pracujących członków Towarzystwa, jakoteż i odbiorców, przędziwo bowiem jest silne i zdrowe i znacznie tańsze niż w latach poprzednich. W roku 1892 zatrudnionych było 28 członków pracujących, którzy też odstawili do magazynu towaru wartości 21.295 zł. czyli przecięciowo każdy z członków dostarczył do magazynu wyrobionego towaru za 760 zł. Prócz tego członkowie pracowali jeszcze na własny rachunek, gdyż Dyrekcya nie była jeszcze w stanie wszystkich

członków przez przeciąg całego roku bez przerwy zatrudnić.

Teraz mam zaszczyt przedstawić szanownemu zgromadzeniu bilans Towarzystwa za rok 1892.

Stan czynny:

Kasa	345 zł.	18 ct.
Towary w magazynie	6.686 „	33 „
Dłużnicy prywatni	2.518 „	13 „
„ członkowie	81 „	28 „
Budowa szopy	188 „	31 „
Urządzenie warsztatu	151 „	62 „
Ruchomości	199 „	05 „
Razem	101.69 zł.	72 ct.

Stan bierny:

Udziały	2.104 zł.	38 ct.
Kasa chorych	216 „	29 „
Wydział krajowy pożyczki	3.664 „	20 „
Wierzyciele w r. bież.	1.129 „	19 „
Fundusz rezerwowy	899 „	60 „
„ remuneracyjny	25 „	— „
„ na założ. warszt.	200 „	— „
„ na zakupno maszyn	200 „	— „
„ dyspozycyjny	— „	45 „
„ na zakupno domu	125 „	— „
Przewyżka w stanie czynnym	1.605 „	61 „
Razem	101.69 zł.	72 ct.

Z bilansu tego raczy powziąć Szanowne Zgromadzenie, iż Towarzystwo miało w r. 1892 czystego zysku 1.605 zł. 61 ct. co do rozdziału, którego Rada nadzorcza przedstawi swoje wnioski.

Obrót kasowy wynosił w r. 1892:

w przychodzie	29.696 zł.	37 ct.
w rozchodzie	29.351 zł.	19 ct.
Ogólny obrót kas	59.047 zł.	56 ct.

W porównaniu więc z rokiem 1891 ogólny obrót kasowy zwiększył się o kwotę 24.987 zł. 94 ct.

I praca biurowa zwiększyła się w tym samym stosunku, podczas, gdy bowiem w r. 1891 ogólna liczba wydanych asygnat i załatwionych korespondencyj wynosiła 4.782 sztuk, w roku 1892 wzrosła do liczby 6.856.

W końcu Dyrekcya ma zaszczyt zawiadomić szanowne zgromadzenie, że w r. 1892 zmuszono ją, by z Towarzystwem swem przystąpiła do powiatowej Kasy chorych — mimo przedstawień, że ma dostateczny fundusz na zaopatrzenie swych chorych we własnym zakresie. Reforma ta nie wychodzi zawsze na korzyść członków chorych, gdyż muszą oni nieraz dłuższy czas czekać na należytość z Kasy chorych jarosławskiej, podczas, gdy dawniej pobierali wprost z kasy Towarzystwa po 3 zł. tygodniowo (prócz opieki lekarskiej i lekarstw). Aby tej niedogodności zapobiedz, Dyrekcya uchwaliła z funduszów Kasy chorych Towarzystwa, zaraz po stwierdzeniu choroby członka wypłacać temuż 1 zł. tygodniowo, by miał na zaspokojenie swych potrzeb, zanim należytość z Kasy chorych jarosławskiej nadesłaną zostanie.

Stan kasy własnej Kasy chorych wynosił z dn. 31. grudnia 1892 216 zł. 29 ct.

Kończąc to sprawozdanie, Dyrekcya składa wszystkim wspierającym jej usiłowania, mianowicie pp. Prezesom, sekretarzowi p. Bahrowi i wszystkim członkom Rady nadzorczej swe podziękowanie; z uznaniem też podnosi gorliwą pracę p. buchaltera Hajdukiewicza, jak niemniej z przyjemnością stwierdza, że członkowie w dobrem zrozumieniu własnego własnego interesu, coraz więcej postępują w uczciwości, rzetelności i słowności! Oby z drogi tej nigdy nie schodzili, a Bóg uczciwej pracy nie poskąpi swego błogosławieństwa“.

Po tem sprawozdaniu, udzielono Dyrekcyi absolutoryum z uznaniem za gorliwe zajęcie się sprawami Towarzystwa i z porządku dziennego przystąpiono do wyboru uzupełniającego Rady nadzorczej. Wybrano jednogłośnie JO. księcia Władysława Sapiehę członkiem Rady nadzorczej.

Następnie uchwalono ze względu, że czynności biurowe w ostatnim roku się podwoiły, rozpisać konkurs na posadę urzędnika kasowego z roczną płacą 480 zł.

Towarzystwo zaliczkowe w Birczy.

W okolicach podgórskich naszego kraju nie ma wśród ludności wielkiej zamożności. Rolnik tam zaledwie tyle wydobywa z roli, ile potrzebuje na własne pożywienie, a na przyodziwek i podatki szuka dochodu w chowie bydła, około którego bardzo pilnie chodzi.

Przy rządnem i oszczędnem gospodarstwie, pracując pilnie i bezustannie, przychowek w bydle przedstawiałby dość poważny dochód — gdyby rolnik nie miał w tym interesie bezsumiennego spólnika, jakim zwykle bywa lichwiarz, który albo mu dostarcza pieniędzy na zakupno „chudoby“ pobierając tygodniowo od 1—2 centów od guldena, czyli 50—100 procentu, albo daje mu własne bydło na tak zwany „zysk wspólny“ t. j. taksuje dowolnie daną mu sztukę do chowu, następnie po wychowaniu lub po wypaseniu sprzedaje również dowolnie i osiągniętym stąd zyskiem dzielą się w równych częściach.

Dla lichwiarzy świetny to bardzo interes: kapitał zdwaja się po roku, a wyrasta w owe tajemnicze fortuny po kilkunastoletniej takiej operacyi. Ludność rolnicza natomiast marnieje z dniem każdym bardziej i biegnie szukać chleba za morze — tam, gdzie typowego lichwiarza dotąd jeszcze nie ma!

Otóż w pewnem miasteczku powiatowem, takiej podgórskiej okolicy, kilku ludzi dobrej woli i chęci, patrząc z blizka i codziennie na tak niemiłosierny wyzysk, wobec którego wszelkie ustawy okazały się bezsilne — zawiązują w r. 1876 Towarzystwo zaliczkowe z nieograniczoną poręką. Początki były niezmiernie trudne: nie brakło bowiem ani „Tomaszów niewiernych" ani „Strachajłów", którzy snadnie się dali przekonać ze strony zatrwożonych o własny byt lichwiarzy — o bezpożyteczności i braku racyi bytu Towarzystwa.

Pomimo tych złowieszczych horoskopów wybrani do Zarządu ludzie, przejęci do głębi potrzebą takiej instytucyi, i rozgrzewani wiarą w dobrą sprawę nie dali się zbić z tropu, lecz śmiało, lubo bardzo powolnym krokiem, dążyli do wytkniętego celu.

W miarę jednak wzrostu i rozwoju Towarzystwa, rosła i falanga i nienawiść wrogo usposobionych lichwiarzy. Obłudą, podstępem i fałszem siali oni nieufność wśród członków, krzewili niezgodę wśród Zarządu, szukali posłuchu u sfer wpływowych w powiecie, a nawet spowodowali skargę aż do Wydziału krajowego za wrzekome „zbyt wielką i bezwzględną surowość" w ściąganiu zaległości u opieszałych dłużników, na którą Zarząd Towarzystwa należytą dał odprawę publicznie w pismach krajowych.

Kilkakrotnie przez wydział Związku zarządzone specyalnie lustracye (ob. „Związek" z dnia 22. maja 1885 r.) skonstatowały za każdym razem to, cośmy wyżej przytoczyli; chwalebne również wystawiły Towarzystwu świadectwo Zwierzchności gminne i obszary dworskie w petycyi swojej do sejmu w r. 1881 do l. 920, domagające się zaniechania zakładania kas gminnych, w której z naciskiem podniesiono, że Towarzystwo to „staje się istnym opiekuńczym duchem dla ludności wiejskiej i dźwignią jej upadku materyalnego i moralnego, w jaki ją wtrąciły lichwa i chciwość arendarzy".

To też Towarzystwo, niezrażone, lecz odwrotnie hartując się powinnościami, zajęło wśród społeczeństwa swego powiatu stanowisko niejako urzędowego inicyatora wszelkiej zbiorowej na polu ekonomicznem pracy: ono wykupywało włościan z Banku rustykalnego, przyodziewało biednych uczni i wyznaczało nagrodę dla wzorowych uczni, ono nakłaniało włościan do ubezpieczenia się od ognia, oddawało pod kuratelę sądową pijaków i marnotrawców, wydobyło w części przynajmniej sprzedaż soli z rąk żydowskich, zachęcało do zakładania czytelni ludowych i w tym celu prenumerowało odpowiednie pisma, zakładało „Kółka rolnicze", straże ogniowe i t. d. słowem wspierało wszystkie niemal w kraju instytucye filantropijne, a w powiecie nic się zgoła nie stało bez współudziału a nawet bez inicyatywy tego Towarzystwa.

Ale i przeciwnicy również nie ustawali w „kreciej robocie". I gdy w roku 1891 nie powiodło się im z projektowanym Vorschuss-Verein'em, a nadto gdy ujrzeli się niespodzianie zagrożeni w swoim monopolu handlarskim przez zawiązanie z inicyatywy tegoż Towarzystwa powiatowego Towarzystwa handlowego, które mówiąc nawiasowo w ciągu niecałego roku swojego istnienia uratowało od wywozu za granicę kilka tysięcy za liche nawozy sztuczne, zastępując je wyrobemkrajowym, i w lepszej jakości i po niższych cenach, — wytoczył na plac boju największego kalibru działa, waląc co sił starczy to w nieograniczoną poręką, to w wygórowane wrzekomo koszta administracyjne, to w wysoką stopę procentową zwłoki i t. d.

Echa tej walnej batalii doszły aż do władzy powiatowej autonomicznej, która jakkolwiek skutkiem podszeptów żydowskich nieżyczliwie dotąd usposobiona, tym razem weszła w meritum rzeczy: zarządziła wszechstronne dochodzenia w miejscu i w całym powiecie, zebrała potrzebne daty, zażądała i od wydziału Związku sprawozdania z ostatniej lustracyi i gruntownie całą sprawę zbadawszy — otoczyła swoją powagą i należną opieką — nękane od lat tych Towarzystwo, i nadto, w odezwie swej do naczelników gmin, pouczając o pożytecznej działalności Towarzystwa, zawezwał ich, aby ci użyli całego swego wpływu dla zachęcania opieszałych dłużników do ściślejszego dotrzymywania swych z obowiązań.

Taką samą — z małymi chyba tylko wyjątkami i odmianami — prowadzą walkę wszystkie nasze stowarzyszenia na prowincyi. Poruszyliśmy atoli fakta wyżej przytoczone dlatego jedynie, że z faktami tymi i z tem Towarzystwem, które mamy na myśli, łączy się inna sprawa, bardzo ważna dla ogółu stowarzyszeń — a o której obszerniej pomówić wypada.

Oto po szesnastoletniem istnieniu tego Towarzystwa, w którym to przeciągu czasu, nie wydziedziczyło ono z ojcowizny żadnego ze swych członków-dłużników — a liczy ich przeszło 1300, ani też nie sprzedało im w drodze egzekucyjnej żadnych ruchomości — to samo Towarzystwo doznaje dziwnych trudności ze strony osób, które z mocy swojego stanowiska urzędowego powinneby raczej popierać usiłowania Towarzystwa, li pożytek ogólny na celu mające, niż czynić mu przeszkody. Rzecz naturalna, iż Towarzystwo musi bronić prawności swojego postępowania wobec opieszałych dłużników. Przyszłość okaże, czy Towarzystwo zasługuje na podnoszone przeciwko niemu zarzuty. Lecz jakikolwiek będzie

wynik rekursów, to jedno nie ulega wątpliwościi, iż walka przeciwko Towarzystwu naszemu wychodzi na korzyść tylko prawdziwym lichwiarzom, nie zaś dłużnikom o których obronę niby rozchodzi się...

Sprawozdania z lustracyj Towarzystw związkowych.

Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościckiego, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Przeprowadzona przez lustratora Związku w dniu 8. lutego r. b. lustracya powyższego Towarzystwa wykazała ciągły znaczny postęp we wszystkich jego działach.

Bilans surowy z dniem 31. grudnia 1892 roku przedstawiał następujące pozycyi:

a) w stanie biernym:

Udziały	22.712	zł.	37	ct.
Fundusz rezerwowy	10.079	„	40	„
Wkładki oszczędności	75.399	„	18	„
Wierzyciele	20.686	„	—	„
Odsetki	3.052	„	32	„
Fundusz strat	367	„	61	„
Bank krajowy	1.147	„	66	„
Razem	133.444	zł.	54	ct.

b) w stanie czynnym:

Pożyczki	113.371	zł.	24	ct.
Koszta administracyi	3.958	„	69	„
„ procesowe	1.229	„	95	„
Nieruchomości	12.013	„	73	„
Lokacye	592	„	50	„
Kasa	2.278	„	43	„
Razem	133.444	zł.	54	ct.

Powyższe cyfry, w porównaniu z odnośnemi cyframi roku 1884, który był dziewiątym rokiem istnienia Towarzystwa, wykazują wzrost

w udziałach	o	38%
„ funduszu rezerwowym	„	44 „
„ pożyczkach udzielanych	„	41 „
„ wkładkach oszczędności	„	53 „

Tak wielce pomyślny rozwój swój zawdzięcza Towarzystwo w bardzo znacznej mierze oględnemu a zarazem sprężystemu działaniu Dyrektora p. Leopolda Masiuka, który objąwszy naczelny zarząd stowarzyszenia w chwili, dla tegoż nader krytycznej z powodu popełnionych niestety znacznych nadużyć, sumienną swą pracą i przymiotami charakteru zdołał je zrehabilitować, i przy godnej uznania pomocy i gorliwem współdziałaniu całej Rady nadzorczej, jak również wchodzących w skład Dyrekcyi współpracowników swoich, do dzisiejszego doprowadził je stopnia rozwoju. Należy się też spodziewać, iż dokonana w roku zeszłym a to wskutek zapadłej na zgromadzeniu ogólnem z dnia 25. kwietnia 1892 r. uchwały, zmiana nieograniczonej poręki Towarzystwa na ograniczoną nie wpłynie bynajmniej ujemnie na dalsze tegoż losy. Jakoż od tego już czasu przybyło Towarzystwu 95 świeżych członków, tak, że z końcem 1892 r. liczba ich wynosiła pokaźną cyfrę 1.602.

Członkom swym wypłaciło towarzystwo od udziałów za rok 1891 dywidendę czteroprocentową; za rok zaś ubiegły zostanie prawdopodobnie wypłaconych tytułem dywidendy 4½%.

Jako najwyższą dozwoloną kwotę udziału ustanawia statut Towarzystwa 500 zł.; taki najwyższy udział jest tylko jeden, zaś kilka po 400 zł.

Fundusz rezerwowy, wynoszący 44% udziałów, tworzy się przez wpisowe oraz oprocentowanie w własnym obrocie wedle stopy 4%. Istnieje atoli dążność do lokowania go nadal w papierach gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Oprócz funduszu rezerwowego istnieje także rezerwa strat, na którą, wedle postanowień statutu, wydzielanych bywa rok rocznie 5% z czystego zysku.

Z trzech nieruchomości, jakie Towarzystwo posiada, jedna, umyślnie na pomieseczenie własnych biur oraz pomieszkanie dyrektora kierującego zbudowana, reprezentująca kwotę 10.408 zł. 96 ct., tworzy, przy nader dogodnym rozkładzie wewnętrznych swych ubikacyj, zewnętrznym także wyglądem swoim prawdziwą ozdobę miasteczka. Dwie inne realności, nabyte za długi, wynoszące 1.429 zł., reprezentują wartość około 3.000 zł., a są administrowane przez Towarzystwo na rzecz dłużników; Towarzystwo bowiem nie pragnie z podobnego źródła dla siebie żadnego zysku.

Wkładki oszczędności, wynoszące kwotę 75.399 zł. 19 ct., składały się z 492 pozycyj, z których najwyższa na 2.076 zł. 91 ct., najniższa zaś na 23 centy. Towarzystwo opłaca od nich 4½% za zwykłem wypowiedzeniem, zaś 5%, gdy są złożone z klauzulą wypowiedzenia półrocznego.

Pożyczki, zaciągnięte do obrotu w ogólnej kwocie 20.686 zł., składały się z

15	szt. weksli w gal. Kasie osz.	na	5%	w sumie	8.425	zł.
19	„ „ Banku kraj.	„	4 „	„	7.961	„
5	„ „ „ „	„	5 „	„	3.300	„
	oraz pożyczki skrypt. Wydz. pow.	„	4 „	„	1.000	„
				Razem	20.686	zł.

Rzeczony skrypt Wydziału powiatowego opiewał w początku na 5.000 zł., z przeznaczeniem ratowania nim klientów byłego banku włościańskiego, zredukowany obecnie poczynionemi od tego czasu spłatami do kwoty 1.000 zł.

Pożyczki udzielone w ogólnej kwocie 200.115 zł. składały się z 1.284 pozycyj w wysokości od 3 zł. do 2.000 zł., a to na weksle trzechmiesięczne oraz na obligi skryptowe z terminem od roku do lat pięciu, a nawet jeden wyjątkowo na lat sześć. Dłuższe te termina są dla byłych dłużników banku włościańskiego, na mocy układu

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc luty 1893.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca zł.	ct.	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł.	ct.	Włożono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Wyjęto w ciągu miesiąca zł.	ct.	Stan z końcem miesiąca zł.	ct.	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł.	ct.	Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł.	ct.	Spłacone w ciągu miesiąca zł.	ct.	Stan z końcem miesiąca zł.	ct.	Saldo rachunku Banku krajowego zł.	ct.
Białej St. poż. i osz. Wz. p.	25749	03	77887	63	1980	38	926	25	78941	76	31966	.	7565		7161	.	32370		.	.
Bochni	19852	89	24287	58	415	30	495	30	24207	58	29960	10	11869	46	11863	31	29966	25	.	.
Bołszowcach B. z	3510	82	4863	38	620	.	101	28	5382	10	4950	.	2775	.	2450	.	5275	.	.	.
Brodach T. han. i kr.	10424	65	8606	53	5450	09	4071	.	9985	62	2139	48	1980	.	253	48	3866	.	.	.
Cieszanowie	20270	53	79097	11	1481	94	998	65	79580	40	24000	.	3100	.	2000	.	24100	.	912	76
Czortkowie	5584	44	14006	15	935	05	2294	84	12646	36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dobczycach St. poż. i oszcz.	5537	40	16616	05	88	75	219	88	16484	92	13350	.	6900	.	7050	.	13200	.	.	.
Dobromilu	31835	31	38501	74	1503	80	1060	96	38944	58	4000	.	.	.	2500	.	1500	.	545	87
Dubiecku	11611	50	41129	59	2256	81	545	64	42840	76	2666	.	801	.	180	.	3287	.	.	.
Dukli	7614	70	13440	99	327	.	.		13767	99	6544	.	.		150	.	6394	.	.	.
Dynowie	4937	92	21256	31	9445		1275	98	29425	33	2975		.		2975	.	.		.	.
Glinianach	80429	44	96640	29	2352	89	4366	93	94626	25	48713	31	25223	53	23854	63	50082	21	287	87
Głogowie Pow. Tow. zal.	31607	20	105721	16	4756	59	1400	59	109077	16	12180	.	.	.	730	.	11450		.	.
Gorlicach	111749	79	318453	47	18873	71	13640	58	323686	60	383012	43	186894	63	203866	35	366040	71	.	.
Grybowie	24445	09	98961	08	3271	64	748	87	101483	85	15000	.	.	.	1200	.	13800	.	.	.
Gwoździcu Tow. kr. i oszcz.	14202	69	59123	50	1097	21	388		59832	71	22550	.	4294		3080	.	23764	.	.	
Jaśle	66574	64	185821	23	11828	12	6216	47	191432	88	54905	.	15869	.	19770		51004	.	1075	02
Kamionce strum. P. T. z.	17151	40	62284	29	7761	60	3032	43	67013	46	6000		.		.	.	6000		.	.
Kańczudze K. z.	3374	21	2493	64	.	.	454	99	2038	65	3500	.	.			.	3500		.	.
Kolbuszowej	19927	28	41503	61	2279	01	2649	84	41132	88	12600	.	5150	.	5650	.	12100	.	.	.
Krakowie	110273	64	239133	38	21062	94	22088	88	238107	44	137722		53525		56861		134386	.	.	.
Krynicy St. poż. i oszcz.	16188	61	51441	94	1757	94	1347	84	51852	04	18755	.	4940		3060		20635	.	.	.
Lubaczowie T. kr. miej.	26025	54	26453	67	2621	28	1720	49	27354	46			.		.		.		.	.
Lwowie Pow. tow. z.	14666	49	31327	74	79	.	400		31006	74	19648	55	.	.	800		18848	55	.	.
Makowie St. poż.	68948	88	116549	79	3089	06	4064	29	115574	56	9000		.		.	.	9000	.	.	
Mikołajowie K. z.	3754	92	863	84	15		.		878	84	11845		3115		3480		11480	.	.	
Nadwórnej K. z.	37512	24	25381	29	158	37	106	75	25432	91	23012	79	3062	40	6177	50	19897	69	2567	97
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	49266		186163	86	11317	17	11259	01	186222	02	19000	.	.	.	5000	.	14000	.	1190	42
Pilźnie St. oszcz. i poż.	10721	83	41937	58	3143	47	1803	02	43278	05	3683	.	2016		1797	.	3902		.	.
Podgórzu St. poż. i oszcz.	62317	40	205432	20	18604	54	17020	14	207016	60	.		.		.		.		.	.
Podhajcach	23056	01	42782	97	1380	50	889	88	43272	59	7200	.	.		600		6600		1392	84
Radziechowie	58251	01	149578	64	4805	69	2363	38	152020	95	.		.	.	.			.	.	.
Radymnie K. z.	5025	96	9528	99	197		665	16	9060	93	5320	.	1000	.	1250		5070		.	.
Rohatynie	26559	40	64213	75	2781	47	642	40	66352	82	.		.		.		.		.	.
Rozdole	4995	56	4083	91	15		91	.	4007	91	9846	25	.	.	826	25	9020		.	.
Rudkach	19019	94	41341	17	1870	48	298	47	42913	18	7500		.		700	.	6800	.	528	50
Sędziszowie T wz. k.	33821	88	67872	27	1464	56	715	04	68621	79	34595		12808	98	15148	98	32255		.	.
Skałacie T. zal. i kr.	22490	35	11407	74	2081	36	1400	.	12089	10	17855	.	4280	.	4500	.	17635	.	.	.
Stanisławowie B. zal.	47412	12	96735	35	9050	82	9696	32	96089	85	71245	91	26907	33	29890	.	68263	24	8511	45
Stryju	34706	28	61355	07	10384	49	4144	09	67595	47	12000		.	.	3000	.	9000	.	.	.
Szczércu T. k. z.	4464	84	3852	51	470		.		4322	51	4731		2624	.	2802	.	4553	.	.	.
Zakliczynie T. wz. kr.	2103	08	3063	39	131	08	246	26	2948	21	4009	.	1868	.	1352		4525	.	.	.
Złoczowie	79676	61	189018	88	11668	43	4869	73	195817	58	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Żółkwi	34311	04	47031	29	415	75	72	48	48374	56	42125	.	.	.	.	.	42125	.	633	67

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca zł.	ct.	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct.	Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Stan z końcem miesiąca zł.	ct.	Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca zł.	ct.	Gotówka z końcem miesiąca zł.	ct.
Białej St. poż. i osz. Wz. p.	1530	24	1053	44	129534	39	11346	63	13065	17	131252	93	895	93	5996	12	1499	49
Bochni	511	90	1291	57	68340	17	14875	73	15138	43	68602	87	598	64	6339	93	288	75
Bołszowcach B. z	840	01	151	50	12753	84	3330	98	4383		13805	86	793	86	50	.	509	71
Brodach T. han. i kr.	1415	44	239	73	20346	97	4479	26	7893	29	23761	.	1351	75	52	85	765	84
Cieszanowie	926	43	1545	66	109262	36	2157	99	2210	50	109314	87	1464	20	15125	11	1431	60
Czortkowie	400	02	.	.	15230	10	2966	76	4964		17227	34	.		26	23	1417	25
Dobczycach St. poż. i oszcz.	.	.	286	62	32345	46	3898	.	3636	.	32083	46	744	32	2493	32	187	84
Dobromilu	1182		2265	31	71087	12	2064	50	2465	.	71487	62	282	56	3653	32	849	57
Dubiecku	1181	26	983	75	54589	98	5405	31	7831	.	57015	67	829	09	928	36	1131	15
Dukli	1126	95	.		27375	77	2167	11	2700		27908	66	910	23	1	38	83	37
Dynowie	518	61	78	45	19267	89	1261	25	14560	.	32626	64	31	05	1827	85	474	77
Glinianach	3253	58	14206	50	214550	98	40837	86	40441	90	214155	02	2221	46	26335	27	174	11
Głogowie Pow. Tow. zal.	2443	89	85	90	137601	05	8739	.	12086	50	140948	55	868	87	10396	67	2450	06
Gorlicach	3368	78	16685	46	771027	54	156244	24	144481	50	759264	80	11559	62	48250	39	12456	53
Grybowie	.	.	589	56	134759	92	1523	91	4770		138006	01	236	59	1300	53	775	37
Gwoździcu Tow. kr. i oszcz.	2112	90	.		93806	95	25095	50	28575	50	97286	95	1448	27	.	.	1177	08
Jaśle	2560	75	6244	45	300885		20213	.	21370		302042		772	68	15863	90	213	16
Kamionce strum. P. T. z.	1257	28	3549	50	85613	97	4996	16	5937		86554	81	314	56	6926	93	1175	34
Kańczudze K. z.	270	13	219	97	5852	02	403	16	.	.	5448	86	10	99	3722	19	220	92
Kolbuszowej	874	53	1589	16	74351	14	6819	70	7284	.	74815	14	301	38	423	51	83	42
Krakowie	6709	71	13417	42	466388	72	12732	80	128980	.	468044	92	2430	56	23751	61	8667	12
Krynicy St. poż. i oszcz.	1309	78	110		86576	59	2269		4144	98	88452	57	665	72	693	62	285	52
Lubaczowie T. kr. miej.	.	.	667	38	49077	35	3782	29	4485	.	49780	06	158	08	2470	60	1638	64
Lwowie Pow. tow. z.	.	.	.	.	62111	.	976	.	389	50	61524	50	452	65	1469	77	1074	86
Makowie St. poż.	5852	84	217	30	173122	85	12094	58	10897	13	171925	40	1145	80	25710	66	811	72
Mikołajowie K. z.	.	.	188	35	14606	06	1409	13	1117	.	14313	93	172	70	1594	28	221	20
Nadwórnej K. z.	1208	41	3214	94	88617	92	22165	61	19145	49	85597	80	839	48	2179	38	1217	50
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	5726	93	6267	71	258337	82	5499	.	6480	.	259318	82	585	88	518	61	2249	77
Pilźnie St. oszcz. i poż.	733	30	649	61	56173	.	5029	.	5168	.	56312	.	327	21	927	63	1717	93
Podgórzu St. poż. i oszcz.	7119	57	643	98	267480	65	45537		48028	.	269971	65	3502	26	.	.	3623	64
Podhajcach	2434	43	1777	08	72029	93	3529	52	4290	.	72790	41	644	02	2221	13	2878	39
Radziechowie	2389	39	6597	22	189019	17	17437	62	13677	.	185258	55	579	90	28496	29	4923	83
Radymnie K. z.	309	35	605	80	18388	71	2368	41	2640	.	18660	30	396	03	159	93	855	78
Rohatynie	.	.	3274	32	80045	01	1886	27	1910	.	80068	74	755	03	6963	26	304	38
Rozdole	.	.	268	84	14177	36	143	43	30	.	14063	93	449	71	3735	87	43	09
Rudkach	.	.	1821	64	62096	58	4730	71	4513	.	61878	87	875	77	7414	43	914	19
Sędziszowie T wz. k.	923	27	4727	17	132939	21	15440	76	17680	45	135178	90	776	85	3373	64	1019	72
Skałacie T. zal. i kr.	1405	07	2267	48	52753	69	6529	59	8920	.	55144	10	219	63	271	59	251	67
Stanisławowie B. zal.	1360	49	2608	01	213190	31	41125	68	42460	89	214525	52	2555	04	4468	11	2696	49
Stryju	819	67	5964	78	102004	41	17150	79	15827	90	100681	52	717	69	10192	76	4227	33
Szczércu T. k. z.	179	84	267	79	13019	23	906	83	1231	.	13343	40	50	45	155	95	238	17
Zakliczynie T. wz. kr.	52	55	90	24	8252	20	1081	16	2049	50	9220	54	268	79	84	38	145	37
Złoczowie	10601	44	664	93	249003	30	9877	58	12489	.	251614	72	5518	89	28145	04	1481	91
Żółkwi	.	.	1318	26	106145	75	15978	34	4885	.	95052	41	969	30	12335	79	18405	03

z Wydziałem powiatowym, oraz za zabezpieczeniem hipotecznem. Od pożyczek Towarzystwo pobiera 8% z góry i 5% zwłoki, przytem jednorazowo 1% na koszta administracyi; z wyjątkiem atoli pożyczek wekslowych na kwotę 500 zł. i wyżej, od których pobieranym bywa tylko 6½%. W udzielaniu pożyczek Dyrekcya jest ograniczoną do wysokości 300 zł. przy wekslach, a do 200 zł. przy skryptach jednorocznych. Dla wyższych kwot oraz dłuższych terminów potrzebną jest uchwała komisyi cenzuralnej, wybieranej z łona Rady nadzorczej Członkami rzeczonej komisyi są obecnie:

p. Bandrowski Alfred, c. k. sędzia powiatowy.
„ Lach Aleksander, inżynier.
„ Jabłoński Ignacy, sekretarz Rady powiatowej.
„ Gizowski Józef, właściciel dóbr.

Pożyczek hipotecznych jest cztery; udzielone atoli wyjątkowo i tylko na okres czteroletni, a spłacane są ratami.

Syndykiem Towarzystwa jest miejscowy c. k. notaryusz, który się zadawalnia przyznanemi przez c. k. sąd kosztami.

Pozycyj zaskarżonych jest wpawdzie aż 154, ale z kwotą stosunkowo nieznaczną, bo wynoszącą 6.602 zł. a więc tylko 5·8% ogólnej kwoty pożyczek. Pozycye te są dostatecznie zabezpieczone, tak że mogłaby zachodzić obawa straty co najwyżej kilkudziesięciu guldenów.

Cała rachunkowość Towarzystwa, prowadzona wedle wzorów, zaleconych przez Związek, a prowadzona dokładnie, z codziennem kontowaniem.

Gdy oprócz tego uwzględni się praktykowaną ze strony komisyi kontrolującej ścisłą kontrolę czynności Dyrekcyi, przeprowadzanie nadzwyczajnych szkontr, oraz uwidocznioną paragrafem 406 ustęp 11. statutu odpowiedzialność członków Rady nadzorczej; to Towarzystwu w podobnych znajdującemu się warunkach śmiało wróżyć można dalszy pomyślny prawidłowy rozwój, przynoszący rzetelną korzyść ludności całego powiatu.

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1892.

12. Jasło. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 8.251·75. Straty: z rachunku administracyi i podatków 4.480·68, do rachunku bilansu: saldo za r. 1892 3.771·07; razem 8.251·75. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 51.707·27, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 198.875·73, z rachunku długów zaciągniętych 50.989·—, z rachunku odsetek (naprzód pobrane) 1884·05, z rachunku zaległych 36·67, z rachunku funduszu rezerwowego 16.239·68, z rachunku Banku krajowego 1.371·22, z rachunku strat i zysków 3.771·07; razem 324.875·69. Stan czynny: z rachunku pożyczek 307.650·—, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 182·74, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 1.687·65, z rachunku zaliczek procesowych 552·37, z rachunku bieżącego 28·90, z rachunku lokacyi 12.151·15, z rachunku kasy 2.621·88: razem 324.874·69.

13. Zakliczyn. Towarzystwo wzajemnego kredytu. *a) Rachunek strat i zysków* Zyski: z rachunku odsetek 277·88. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 12 80, rachunku kosztów administracyi i podatków 113·31, do rachunku bilansu: saldo za r. 1892 151·77; razem 277·88. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 1.604·—, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 2.546·94, z rachunku długów zaciągniętych 4.109·—, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 47·41, z rachunku funduszu rezerwowego 188·08, z rachunku strat i zysków 151·77; razem 8.647·20. Stan czynny: z rachunku pożyczek 7.748·86, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 29·80, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 96·07, z rachunku kosztów ruchomości 115·20, z rachunku zapasu druków 92·12, z rachunku zaliczek procesowych 45·80, z rachunku lokacyi 464·52, z rachunku kasy 54·83; razem 8.647·20.

14. Skałat. Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 3.421·55, z rachunku strat i zysków z r. 1891 12·94, z rachunku zaliczek notaryalnych 297·94; razem 3.732·39. Straty: rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 60·—, z rachunku kosztów administracyi 1.506·13, z rachunku podatków 100·—, z rachunku zaliczek procesowych 16·91, do rachunku bilansu: saldo za r. 1892 2.049·35; razem 3.732·39. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 18.528·70, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 9.714·13, z rachunku długów zaciągniętych 15.755·—, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 1.144·28, z rachunku funduszu rezerwowego 3.435·—, z rachunku funduszu strat 127·70, z rachunku rezerwy podatkowej 110·19, z rachunku dywidendy 22·21, z rachunku strat i zysków 1892 r. 2.049·35; razem 50.886·56. Stan czynny: z rachunku pożyczek 49.564·84, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 99·33, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 514·59, z rachunku kosztów ruchomości 219·63, z rachunku zaliczek procesowych 9·02½, z rachunku zaliczek notaryalnych 52·50, z rachunku kasy 426·64½; razem 50.886·56.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, hotel Żorża.